

**EL LLIBRE
DE LA SETMANA**

Un granger anomenat William Faulkner

PERFIL

WILLIAM FAULKNER (1897-1962) VA SER RECOMPENSAT AMB EL PREMI NOBEL DE LITERATURA GRÀCIES A UNA OBRA NOVEL·LÍSTICA QUE INCLOU TÍTOLS COM 'EL BROGIT I LA FÚRIA' (1929) I 'EL LLOGARET' (1940)

PERE ANTONI PONS

Si en comptes de néixer fa prop de tres mil anys al cor de la mar Mediterrània, Homer hagués viscut al sud dels Estats d'Units d'Amèrica durant la primera meitat del segle XX, qui sap si no hauria escrit les novel·les –formidables huracans del llenguatge– que va escriure William Faulkner.

Els personatges faulknerians són, en la seva majoria, grangers, comerciants de cavalls, militars, mestres rurals, pagesos, pastors d'església, esclaus o exesclaus negres, amos de plantacions, vagabunds, contrabandistes... I la majoria de les seves històries transcorren al comtat de Yoknapatawpha (estat del Mississipi) durant la segona meitat del segle XIX i el primer terç del XX, és a dir, en un món encara preindustrial, po-

blat pels espectres d'una època extingida –anterior a la Guerra de Secesió– però encara present, ni que sigui d'una manera fantasmagòrica. Tenint en compte l'aparent poca sofisticació dels seus personatges i escenaris, Faulkner hauria d'haver estat, sobre el paper, un realista en la línia brutal d'Émile Zola. Va optar, però, per fer l'operació contrària. Sense caure en romanticismes, va donar als seus personatges –rudes, primaris, violents, poc cultivats– una dimensió èpica, i va conferir a les creences, la història i els costums del sud dels EUA una dimensió quasi bíblica.

La novel·la *El llogaret*, publicada originàriament el 1940 i que ara el lector pot llegir per primera vegada en català gràcies a una traducció sensacional de Maria Iniesta i Agulló, permet comprovar com Faulkner duu a terme aquesta operació mitolitzadora mitjançant un ús imaginatiu i barroc del llenguatge. En la prosa de Faulkner hi conviuen l'èpica homèrica, el to grandiloqüent i profètic de l'Antic Testament, la gràcia narrativa de Cervantes, la gosadia metafòrica de Shakespeare, la voluntat del realisme francès del XIX de retratar exhaustivament una societat concreta, i la llibertat tècnica i estructural del modernisme anglès. Un espectacle, sí. Però l'important és que aquest desplegament d'influències i recursos serveix ni més ni menys que per relatar les vides d'un grapat de grangers.

Per fer més explícit el parentesc entre el seu Sud i els grans relats fundacionals d'Occident, Faulkner no s'està de recórrer continuament a comparacions i a referències diguem-ne sublimadores. Del "llogaret" del títol, el Revolt del Francès, en diu que és "un poblet recòndit [...], abandonat, i on un cop, per casualitat i accident, l'ejaculació pròdiga de l'Olimp havia fet arre-

EL LLOGARET
WILLIAM FAULKNER
EDICIONS DE 1984
TRADUCCIÓ DE MARIA
INIESTA I AGULLÓ
458 PÀG./22,90 €

lar una llavor cega". I tot això, segons el narrador, és el que hi ha sota la terra: "Helena de Troia i les nimfes i els bisbes amb mitra que ronquen, els salvadors i les víctimes i els reis".

Explorar un microcosmos

A grans trets, *El llogaret* conta l'arribada de diversos membres de la misteriosa família Snopes al Revolt del Francès, i com Flem Snopes, el patriarca del clan –unit només en l'ambició i l'afany de supervivència– va usurpant cada cop més poder i més capacitat d'influència al capítol local, Will Varner. Una frase dita pel personatge més perspicac de la novel·la, el Rattliff, un venedor de màquines de cosir, condensa la inquietant amoralitat de tota la família: "Hi ha coses que ni un Snopes no les faria. No sé ben bé quines, però segur que n'hi ha".

Sigui com sigui, la peripècia dels Snopes li interessa menys, a Faulkner, que el retrat i l'exploració del microcosmos del Revolt del Francès. Per això l'estructura de la novel·la és desordenada i fa la impressió d'haver estat poc o gens planificada, i per això també sovint es recrea en episodis o se'n va darrere de personatges poc significatius per a la trama principal. En aquest sentit, són gloriosos els passatges dedicats a l'afer entre un idiota i una vaca (entre còmic i transcendent), a la subhasta i posterior estampida de cavalls salvatges, i a la fascinació que genera entre els mascles l'Eula Varner, barreja de monstre mandrós i de deessa pagana.

Les novel·les de Faulkner –i *El llogaret* n'és un exemple evident– són, més que no pas artefactes narratius, masses verbals denses i crepitants, plenes de sensorialitat, de visceralitat i intel·ligència. Torrencials, esquerpes, inspirades, semblen escrites a raig. O dictades pel passat i la terra. ♦

"MÉS QUE NO PAS ARTEFACTES NARRATIUS, LES NOVEL·LES DE FAULKNER SÓN MASSES VERBALS DENSES I CREPITANTS, SENSORIALS, VISCERALS I INTEL·LIGENTS"

WIKIMEDIA COMMONS

EL SECRET DE...

Sònia Moll Gamboa

El pare és un escriptor menorquí, la mare és xilena i la filla, la Sònia Moll Gamboa, diu que és "molt de Sant Andreu". És una de les poetes més actives del país; també és filòloga i traductora. La seva obra beu de la pròpia vida, però d'aquelles experiències que suposen un conflicte per a ella, com la infància o la mort. Parlem un dia entre dues sessions de lectura amb adults que aprenen català. Va treballar nou anys al Consorci per a la Normalització Lingüística. ¿Del tracte amb immigrants també flueix la literatu-

ra? "No, perquè donar classes no és un conflicte, és una meravella". El seu últim llibre publicat, *Creixen malgrat tot les tulipes* (Viena), és una novel·la poètica que descriu en forma de dietari la mort en la vellesa i des de la família. Ella i el seu germà bessó, les arrels a Xile, la mort de l'àvia: és autobiogràfica, fins i tot la coberta del llibre és familiar. La seva germana Anna li va enviar 50 fotografies per dissenyar la portada. Van escollir una imatge que va descobrir en una platja de Ciutadella: algú havia deixat abandonat un balancí mig

enfonsat a l'aigua. El balancí original era vermell i aquest color no era adient per al to de la coberta. Per això, l'Anna va reproduir la mateixa escena, a la mateixa platja però amb un balancí negre.

Siguin poemes o textos narratius, els seus escrits transmeten una intimitat que pot cohibir el lector. Moll admet que és un comentari que li han fet moltes vegades però creu que no és res diferent del que puguin fer altres poetes: "En tot cas, el que passa pel meu cap només ho sé jo". Al seu blog, *La vida té vida pròpia*, el 23

CRISTIAN SEGURA

ELS TEXTOS DE SÒNIA MOLL TRANSMETEN UNA INTIMITAT QUE POT COHIBIR EL LECTOR

d'abril hi apareixia un escrit en què una senyora de 99 anys li diu que aviat se'n anirà d'aquest món i tot seguit s'interessa per la seva vida sentimental. I quan acaba, torna a repetir que morirà aviat. A la ficció, Moll introdueix el diàleg amb la senyora en una visita a la residència on viu la seva mare, malalta d'Alzheimer. "No ho amago. L'Alzheimer és anar acomiadant-se d'algú", diu Moll. La conversa amb la senyora de 99 anys va passar realment durant la presentació de *Creixen malgrat tot les tulipes*. ♦